

Kontaktbesök sjuksköterskeprogrammet Coimbra, Portugal

120619-120621 Anne Lundwall Lena Hagman

Coimbra är en universitetsstad med ca 140 000 invånare, belägen ca 20 mil norr om huvudstaden Lissabon. Staden är huvudstad i Regionen Mellersta Portugal. Mellan år 1139-1260 var Coimbra Portugals huvudstad. Staden har en central roll i Portugals historia, och utgör än idag ett viktigt regionalt ekonomiskt och kulturellt center.

1290 grundades universitetet i Lissabon och flyttades 1308 till Coimbra. Det är nu ett av Europas äldsta universitet med studenter från hela världen. Universitetet är organiserat med 8 fakulteter med totalt omkring 20 000 studenter och 1660 lärare. Liksom Lund har Coimbra ett traditionsrikt studentliv. Coimbra har många vänorter, däribland Lund, Sverige.

Escola Superior de Enfermagem de Coimbra är vårdhögskolan i Coimbra. Sjuksköterskeprogrammet i Coimbra är således högskolestudier, inte universitetsstudier.

Universitetsbyggnaden i Coimbra

Coimbra är delad i två delar av floden Mondegos, men sammanbunden av tre broar. På varje sida av floden finns ett sjukhus. Tidigare fanns det ett sjuksköterskeprogram på varje sida av floden, en skola vid varje sjukhus, men sedan 5-6 år är de två sjuksköterskeskolorna sammanslagna till ett sjuksköterskeprogram. Det finns som sagt två sjukhus (universitetssjukhus) i staden där varje inriktning ex. onkologi finns i ett " eget " hus. Alltså ett hus för onkologi, ett hus för ortopedi, ett hus på barnsjukvård etc.

Vy över Coimbra och floden Mondegos

Till sjuksköterskeutbildningen finns två Campus, A och B. Ett campus till vart sjukhus. Sjuksköterskestudenterna i Coimbra gör mestadels VFU inom Coimbra, men kortare resor kan förekomma. Gällande inresande stud. gör alla VFU inom Coimbra.

Portugal har brist på sjuksköterskor, de behöver ca 20 000 sjuksköterskor. Sjuksköterskeutbildningen i Coimbra har gott rykte och de nyutbildade sjuksköterskorna anställs ofta i England, Irland, Spanien etc. vilket är ett problem för Portugal. De Portugisiska sjuksköterskorna får bättre lön i dessa länder än i Portugal. Klart jämförbart med vår sjuksköterskeflykt till Norge.

Vid vårt kontaktbesök i Coimbra fick vi träffa:

- Prof. Lurdes Lomba, sjuksköterska, lärare på sjuksköterskeprogrammet samt involverad i internationella kontoret och Erasmus utbyte.
- Prof. Marina, sjuksköterska, lärare på sjuksköterskeprogrammet samt involverad i internationella kontoret och Erasmus utbyte.
- Prof. Jose Carlos Santos, sjuksköterska och internationell koordinator på internationella kontoret
- flera lärare inom sjuksköterske-programmet som arbetade på de två olika skill-centers, rehabiliteringsspecialist sjuksköterska/lärare, anställda på "Residencia" etc.
- stud. på Health Care center, skill center etc.

Prof. Marina, vår excellenta "guide"

Portugal har under senare år fått stora problem med överviktiga ungdomar som fått välfärdssjukdomen diabetes typ II. Det känns som att mycket av utbildningen genomsyras av hälsopreventivt arbete. Ex. när stud. gör VFU på Health Care center, hälsocentral, liknande vår primärvård (VC, BHV, BMM) ingår det även i sjuksköterske-arbetet att var ute och informera skolbarn/skolungdomar om kost och hygienfrågor. Sjuksköterskan arbetar även på industrier/fabriker, man skulle kunna tänka sig att det är ungefär som våra företagssköterskor. Dessutom är de ute och jobbar inom hemsjukvård med såväl gamla som unga. Således, när man arbetar eller gör VFU på Health Care center ingår arbete liknande våra VC, BHV, BMM, skolhälsovård, företagshälsovård samt hemsjukvård. Dessutom har sjuksköterske-programmet nu ett 2-årigt projekt med hemlösa/arbetslösa. Detta projekt är även stud. med på. När vi var på besök ursäktade sig sjuksköterska/lärare Marina att hon var trött för hon hade varit ute på natten i just detta projekt. Situationen för hemlösa verkade ha förbättrats, men i gengäld finns det många arbetslösa som även de behöver hjälp med mat och kläder etc.

Sjuksköterskeutbildningen är 4 år, 8 terminer. De har 12 årig grundskola, men eftersom barnen börjar grundskolan ett år tidigare än i Sverige så är de flesta stud. endast 18 år när de börjar på sjuksköterskeutbildningen. Ca 80 % är kvinnliga studenter, resterande d.v.s. ca 20 % är manliga studenter.

En av studenterna vid universitetet i Coimbra i den traditionella studentcapen

Coimbra skickar ut mer än dubbelt så många sjuksköterske-studenter som de tar emot, därav är de egentligen mer intresserade av att ta emot studenter. Ex. läsåret 2010/2011 hade de 56 utresande, men endast 16 inresande. Enl. Carlos, internationella kontoret, kunde de inte ha utbyte med Sverige då våra krav på verifierade språkkunskaper gjorde det näst intill omöjligt. Carlos menar att de har flera stud. med bra kunskaper i engelska, men att våra krav på dokumenterade språktest gör det omöjligt att skicka stud. i utbyte. Med någon form av telefon-intervju alternativt intervju via Skype kunde Carlos se nya möjligheter att skicka studenter till Lund. För ev. inresande sjuksköterske-studenter från Coimbra ansåg han det mest aktuellt med VFU på sjukhus, men även VFU på Health Care center skulle kunna vara möjligt.

Ingången till universitetsplatsen

Utdrag ur utbildningsplan:

Termin 1-3 på sjuksköterskeprogrammet består av teori

Termin 4 är den första terminen innehållande VFU. Hela terminen består av VFU

Termin 5 består av teori

Termin 6 o 7 består av VFU hela terminerna

Termin 8 består av teorikurser och en kortare valbar kurs inkl. teori och VFU.

Övrig info gällande termins upplägg, se *powerpoints presentation from Coimbra Nursing School, Lurdes Lomba, 2012.*

Klinik:

Vad vi kunde se och förstå så är våra två sjuksköterske-utbildningar väldigt lika vad gäller vad studenterna får göra under VFU/vad som ingår i utbildningens praktiska moment. Ex. var venprovtagning, PVK, CVK, blodtransfusion, KAD-sättning på såväl kvinna som man delar i utbildningen. Detta tränades flitigt på deras skill-center. All VFU är 35 tim./v.

Bedömning och bedömningsformulär:

De portugisiska sjuksköterske-studenterna måste betygsättas med graderade betyg: A, B, C, D, E. De bedöms med sifferskala 1-20 där siffrorna motsvarar bokstavsbedyg. ex. >18 = A, < 10 = underkänd (E)

MRSA:

MRSA screening behövs inte för tillträde till klinik.

Vi informerade om våra rutiner gällande MRSA-screening. Enl. information från internationella kontoret hade Coimbra inga "sådana problem", alltså ingen MRSA-screening för inresande stud.

Vad förväntas studenterna göra på kliniken?

De förväntas delta aktivt med de göromål som finns ex. venprovtagning, dropp i.v, KAD-sättning etc.

Finns det en handledare/student?

Det är speciella handledare som tar emot de inresande stud. En handledare/stud. Handledare + 1 lärare är engelsktalande.

Hur är relationen mellan handledare och student?

Stud. förväntas ta initiativ och vara ifrågasättande. Relationen mellan stud. och lärare verkade vara varm och hjärtlig. Relationen mellan stud. och handledare verkade vara likaså.

Hur ser det akademiska året ut (academic calendar)?

Det akademiska året börjar kring den 10/9 och slutar den 31/7. Under denna period har sjuksköterskeprogrammet i Coimbra möjligt att ta emot inresande stud. I augusti är skolan såväl som "Recidencia", där Erasmus-studenterna bor, stängt för renoveringar, storstädning etc. Inga lärare är i tjänst i augusti.

Läsåret består av 2 terminer, terminsskifte ca 1/3.

Stud. är lediga ca 2 veckor kring jul/nyår. De är också lediga till påsk. 1 vecka i maj varje år har studenterna en "aktivitet" liknande Lunda karnevalen. Där ingår stud. från alla utbildningar och alla terminer, men "aktiviteterna" är olika beroende på vilken termin man går. Ju längre man läst, ju mer "betydelsefull" är man i denna karnevalsliknande aktivitet. Studenterna har även möjlighet att delta i en "camp" i junimånad. Dock får stud. välja om de vill vara med i "karnevalen" eller i "campen". De får inte ledigt för båda aktiviteterna.

Erbjuder universitetet något introduktionsprogram?

Dag 1 har inresandes stud. en introduktion med internationella kontoret, men de har inget riktigt introduktionsprogram. Universitetet skall starta ett introduktionsprogram, men det är inte klart ännu. På "Recidencia" finns det alltid utländska studenter som kan "hjälpa till". Utbytesstudenterna verkar ha god gemenskap.

Hur långt måste utbytet vara?

Carlos pratade om 12 veckor gällande Erasmus, men ville vi ha kortare period skulle det gå att ordna. Då utan Erasmusbidrag.

Möjligheten att skicka våra studenter inom sommarkursen VMFA60?

8 v VFU när som helst under vårt sommaruppehåll, inga krav på speciell avdelning (studenten ska endast följa en sjuksköterska)

Ingen verksamhet på "skolan" i augusti, därmed ingen VFU möjlig i augusti.

Möjligheten att skicka studenter för uppsatsarbete och ev. kopplas till någon handledare?

Enl. Carlos skulle det nog vara möjligt. Svaret kändes inte helt säkert, så det bör nog kontrolleras vidare.

Kuriosa:

Universitetet i Coimbra tillhör Coimbragruppen. Coimbragruppen bildades 1985 och består av ett 40-tal europeiska universitet bl.a. Uppsala universitet. Gruppen har sitt namn efter Coimbras universitet i Portugal, ett av de äldsta universiteten i Europa, som grundades 1285 och därmed firade sitt 700-årsjubileum året för gruppens bildande.

Gruppen samarbetar för att, till förmån för sina medlemmar, stärka internationalisering, akademiskt samarbete, hög standard i utbildning och forskning samt tjänster gentemot omgivande samhälle.

Ett samarbetsavtal mellan Lunds kommun och Coimbra, Portugal undertecknades den 13 juni 2007. Syftet är att utbyta erfarenheter och samverka inom områdena miljö, kultur och turism.

Varje stud. hade en "tag" som de närvaromarkerade sig med på föreläsningarna. "Mottagardelen" till "tagen" satt på skrivbordet i föreläsningssalen. Mycket smart variant av närvaroregistrering! Här har vi endast närvaroregistrering (muntlig) vid kursstart, ev. (fåtal) obligatoriska moment samt vid tentamen.

Sjuksköterskeutbildningen i Coimbra, Portugal upplevde vi vara på en akademisk nivå jämförbar med vår sjuksköterskeutbildning. Den personal vi träffade på sjuksköterskeprogrammet, internationella kontoret, skill-center, Recidencia, Health Care center etc. kändes mycket välvilligt inställda till studenter såväl inhemska som inresta utbytesstudenter.

En av många vackra utsiktsplatser över Coimbra.